

Täysistunto

Torstai 6.10.2022 klo 16.02—21.18

7. Valkoposkihanhen metsästyksen salliminen

Kansalaisaloite KAA 3/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 74, 86, 105/2020 vp
Lakialoite LA 32/2020 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 8/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 8/2022 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus hylätään. — Avaan yleiskeskustelun. Onko puheenjohtajalla esittelypuheenvuoro? Sitä ei ole varattu täällä nimittäin. Onko valiokunnan puheenjohtajan tarkoitus esitellä? [Anne Kalmari: On.] — Selvä, sitten tänne vaan, ja esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.17 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt meillä on käsittelyssä kansalaisaloite 3: Valkoposkihanhen metsästyksen salliminen. Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia. Saimme yhdessä valiokunnan ja neuvoksien kanssa paljon aikaan.

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee tarvittavat lakimuutokset, jotta valkoposkihanhen rajoitettu metsästys voidaan ottaa osaksi hanhien viljelyksille ja viheralueille aiheuttamien haittojen torjuntaa. Valiokunta perehtyi erityisesti tutkijoiden ja asiantuntijoiden avulla valkoposkihanhen aiheuttamien vahinkojen torjuntaan sekä selvitti edellytyksiä kansalaisaloitteen hyväksymiselle. Johtopäätöksensä valiokunta totesi, ettei valkoposkihanhea voida kansallisella päätöksellä muuttaa metsästettäväksi lajiksi. Suomi ei valitettavasti voi yksipuolisesti irrottautua kansainväliseen sopimukseen perustuvista suojelutoimista, vaan tämän on tapahduttava tavanomaisia kansainvälisiä sopimusmenettelyjä noudattaen.

Muutoin ampumalla tapahtuvaa karkottamista rajoittavat joka tapauksessa Bernin sopimuksen määräykset ja EU:n lintudirektiivin mahdollistamat poikkeukset. EU-lainsäädännön edellyttämän poikkeuslupamenettelyn siirtäminen metsästyslainsäädäntöön ei muuta tilannetta olennaisesti. Lisäksi on todettava, ettei metsästyslainsäädäntö sovellu kaupunkien viheralueilla oleskelevien valkoposkihanhien poistamiseen. Valiokunta päätyy näin ollen esittämään kansalaisaloitteen hylkäämistä.

Olen kuitenkin iloinen voidessani valiokunnan puolesta kertoa, että positiivisia asioita on tapahtunut ja niitä tullaan edellyttämään lisää, mikäli mietintömme hyväksytään. Vahinkojen korvaamisen tukijärjestelmälle on saatu päätöksiä, ja valtioneuvoston piirissä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

tehty työtä valkoposkikihanhien aiheuttamien vahinkojen ja haittojen torjumiseksi. Syytä onkin, sillä Barentsinmerellä pesivän valkoposkikihanhien kannaksi arvioitiin vuosina 2013—18 noin 1,3 miljoonaa. Luonnonsuojelulain perusteella on myönnetty poikkeuslupia valkoposkikihanhien aiheuttamien viljelysvahinkojen torjumiselle ampumalla vuonna 20 noin 10 000 yksilölle ja vuonna 21 noin 15 000 yksilölle. Lupia on käytetty alle 1 000 kumpainakin vuonna.

Keväällä 2020 valkoposkikihanhien aiheuttamat vahingot nousivat yli kolmeen miljoonaan euroon. Lupia myöntänyt taho on aktiivisesti valittanut päätösten soveltamisesta, ja jatkossa luvat tuleekin myöntää alueellisesti ja käytännön toteuttamista helpottaa.

Valiokunta ehdottaa neljää lausumaa:

Ensinnäkin hallituksen tulee aktiivisesti vaikuttaa komissioon ja EU:n jäsenvaltioihin, jotta Bernin sopimusta muutetaan ja valkoposkikihanhi siirretään EU:n lintudirektiivin liitteeseen II metsästettäväksi lajiksi.

Toiseksi valiokunta päätyi ehdottamaan lintudirektiivin 9 artiklan mukaisten poikkeusmahdollisuuksien hyödyntämistä siten, että lintujen karkottaminen ampumalla sallitaan myös keväällä pesintärauha huomioiden.

Kolmantena lausumana edellytetään, että poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkikihanhien hyödyntäminen sallitaan ja hallitus valmistelee esityksen luonnonsuojelulain muuttamisesta siten, että lintudirektiivin 9 artiklan ykköskohdan c-alakohdan mukaisen poikkeuksen perusteella mahdollistetaan poikkeusluvalla tapetun valkoposkikihanhien haltuunotto ja asiallinen hyötykäyttö.

Viimeiseksi valiokunta katsoo, että valkoposkikihanhia koskevat poikkeuslupa-asiat tulee siirtää Varsinais-Suomen ely-keskukselta Pohjois-Karjalan ely-keskukselle, jolloin päätökset tehdään siellä, missä on paras paikallistuntemus. Samalla lupamenettelyä tulee sujuvoittaa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus on siis kansalaisaloitteen hylkääminen valitettavasti merkityksettömänä. Samalla valiokunta kuitenkin ehdottaa keinoja valkoposkikihanhien aiheuttamien vahinkojen ja haittojen torjunnan tehostamiseksi sekä poikkeuslupan perusteella tapettujen lintujen asiallisen hyötykäytön sallimista.

Mietintöön sisältyy yksi vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

20.22 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Valkoposkikihanhien määrä on kasvanut meidän vuosikymmeninä, ja kasvanut hanhipopulaatio aiheuttaa paljon mielipiteitä. Ymmärrettävää, kun tämä näkyvä ja isokokoinen liikkuva laji on ilmestynyt puistoihin ja pelloille. Se, että valkoposkikihanhien kanta on runsastunut, on luonnon kannalta hyvä ja harvinainen asia. Viimeisen 15 vuoden aikana valkoposkikihanhien laskennoissa lukumäärä on noussut noin 10 000 yksilöstä noin 27 000 yksilöön. Huippuvuonna 2019 hanhia havaittiin noin 35 000 kappaletta. Kiitos näistä tiedoista kuuluu kaikille tutkijoille ja vapaaehtoisille, joiden ansiosta meillä on olemassa tarkkaa tietoa Suomen lintujen tilanteesta.

Runsastunut laji on aiheuttanut myös haittaa ihmistoiminnoille, erityisesti viljelijöille, joiden peltujen sadon hanhiparvet ovat syöneet. Vuonna 2020 ministeriöiden hanhityöryhmä tuotti joukon toimenpiteitä, joilla valkoposkikihanhien aiheuttamia haittoja pyritään ehkäisemään ja vahinkoja myös korvaamaan. Näitä on pantu toimeen. Yksi toimi on ollut poikkeusluvalla lintujen ampuminen ja karkottaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Nyt käsillä olevassa mietinnössä on keskeisesti kyse siitä, voiko näitä poikkeusluvalla ammuttuja valkoposkihanhia ottaa haltuun, ja jos tämä sallitaan, miten se tehdään. Todetakaan aluksi, että koska valkoposkihanhen elinvoima on kasvanut merkittävästi, kanta kestää tämän poikkeusluvalla ampumisen ja siten karkottamisen pelloilta. Se, miten poikkeusluvalla ammutun hanhen hyödyntäminen voitaisiin sallia, jakoi kuitenkin vahvasti valiokunnan jäseniä. Se, sallitaanko hyödyntäminen metsästyslaissa vai sallitaanko se luonnonsuojelulaissa, on periaatteellinen asia. Valiokunnan mietintö esittää, että valkoposkihanhen hyödyntäminen sallitaan luonnonsuojelulaissa. Mutta sen ensisijainen tarkoitus on nimensä mukaisesti suojella lajeja, eikä se siksi kuulu sinne.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö valitettavasti esittää, että valkoposkihanhen osalta tehtäisiin poikkeus luonnonsuojelulakiin. Tämä poikkeus sallisi tapetun hanhen hyödyntämisen. Luonnonsuojelulaki on kuitenkin nimensä mukaisesti tarkoitettu luonnonsuojeluun. Meillä on laki, metsästyslaki, jossa säädellään metsästystä ja riistalajeja, ja se on oikea laki tälle. Ehdotamme tässä vastalauseessa, jonka olemme jättäneet valiokunnan mietintöön edustaja Elon ja edustaja Kivelän kanssa, että valkoposkihanhi siirretään metsästyslain piiriin. Tämä ei murtaisi lajien suojaa luonnonsuojelulaissa eikä loisi poikkeuksiin perustuvaa koukeroisempaa lainsäädäntöä. Jos valkoposkihanhi siirretään metsästyslain piiriin, oikeus hyödyntää ammuttuja yksilöitä tulee voimaan automaattisesti.

Arvoisa puhemies! Kun puhutaan hanhista ja niiden aiheuttamien vahinkojen torjunnasta, ei ampumista pidä ylikorostaa. Hanhien karkottamisessa tarvitaan useita muita keinoja. Ampuminen on turhaa, mikäli linnuilla ei ole toivottuja paikkoja, joihin väistää. Karkottamiseen tarvitaan hanhipeltoja, joihin hanhet voivat väistää. Jos niitä ei ole, hanhet palaavat pelloille.

Arvoisa puhemies! Eläinten syömisen salliminen on hyvin vastakkainen luonnonsuojelulain hengen ja tavoitteiden kanssa. Syömisen salliminen luonnonsuojelulaissa myös vaikeuttaisi uhanalaisten lajien valvontaa ja avaa vaarallisen ennakkotapauksen, jossa uhanalaisten lajien syömisestä tehdään hyväksyttävämpää. Asiaan on luontoystävällisempi, yksinkertaisempi ja toimivampi ratkaisu. Metsästyslaki on oikea paikka valkoposkihanhelle. Luonnonsuojelulaki on syytä jättää rauhaan.

Puhuin aluksi, että valkoposkihanhi on runsastunut ja se on hyvä asia. Isossa kuvassa, jos katsomme suomalaista linnustoa ja lajistoa, valkoposkihanhi on valitettavan harvinainen poikkeus. Yleinen trendi on, että lintulajit uhanalaistuvat rajusti. Siksi meidän kyllä pitäisi puhua tässä salissa enemmän lintujen suojelusta ja vähemmän lintujen syömisestä. [Petri Huru: Poistetaan vieraslajit!]

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

20.26 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Mietinnön valmistellut valiokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta, on tässä kohdin tehnyt erinomaista työtä, ja en voi kuin kiittää siitä tässäkin kohtaa laaja-alaisesta keskustelusta ja kuulemisista, joita tässä kohdin käytiin.

Erityisen mielissäni henkilökohtaisesti olen siitä, että lausumissa on otettu huomioon lakialoite, joka tehtiin eduskunnalle, jossa oli 111 allekirjoittajaa [Anne Kalmari: Hienoa!] ja jossa mainittiin nimenomaan, että luonnonsuojelulakiin tehdään muutos 49 §:n 4 momenttiin, jossa poikkeusluvalla ammuttu valkoposkihanhi voidaan ottaa haltuun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Minä vähän kuvaan tätä problematiikkaa ja epäloogisuutta, mikä tässä on: Lupaviranomainen antaa luvan tappaa valkoposkihanhi vahinkojen ehkäisemiseksi. Eli annetaan lupa tappa rahoitettu lintu, jolloin rauhoitus on purettu. Kun sitten hanhi tippuu maahan kuolleena, niin nyt sitten halutaan tulkita, että se poikkeus rauhoituksesta raukeaa ja lintu on sitten kuollessaan rauhoitettu. Minun mielestäni yhdellä lailla toimiminen niin epämoraaalisesti, että hyödynnettävä ruoka joudutaan polttamaan tai hautaamaan maahan... [Petri Huru: Käsittämätöntä!] Meillä hallitusohjelmassa kuitenkin lukee, että ruokahävikin vähentäminen on yhtenä tavoitteena, ja tässä tilanteessa, näinä päivinä, kun katselee tuonne Hurstin jonoon ja kun näkee, mitä tapahtuu, on epämoraalista, että me voimme haaskata ravinnoksi kelpavaa lintua.

Mitä tulee siihen vahinkojen ehkäisemiseen, niin olen samaa mieltä, että pitää olla mahdollisuuksia, että valkoposkihanhi ei palaa sille pellolle, mistä sitä on häädetty. Mutta tämä haltuun ottaminen on yksi sellainen asia, että tätä tehokkaammin voitaisiin käyttää sen vahingon estämiseksi. Näitä poikkeuslupia ei käytetä meillä. Ei metsästäjien, jotka kuitenkin tämän kohden ampumisen harjoittavat, moraalille sovi se, että riistaa vain tapetaan, jos ei sitä voida hyödyntää. Ja siinä mielessä valiokunta on hyvinkin tuonut esille sen, mistä tässä on loppujen lopuksi kysymys. Lintudirektiivi ei estä rauhoitetun linnun, joka poikkeusluvalla tapetaan, haltuun ottamista. Toivoisin, että tässäkin kohtaa, kuten suden osalta, oltaisiin soveltamassa sitä, mitä direktiivissä EU-tasolta ollaan tuotu esille.

Siirtäminen metsästettäväksi lajiksi ei kuitenkaan tässä kohdin muuttaisi mitään poikkeuslupamenettelystä. Ei valkoposkihanhesta siirtämällä se kansallisesti metsästyslakiin tulisi edelleenkaan metsästettävää lajia, vaan siihen tulisi poikkeuslupasäädöksiin hakea aivan samanlaisella byrokraattisella menettelyllä kuin tähänkin asti, ja siinä kohtaa me joutuisimme siihen tilanteeseen, että viljelijöiden tällä hetkellä saamat korvaukset niistä vahingoista, jotka ovat miljoonaluokkaa, vaarantuisivat. Enkä usko, että tämä on pelottelua ja että me voisimme saada nopean notifiointin sille, kun tälläkin hetkellä itse asiassa me onneksi saamme niitä viljelijöille tarkoitettuja korvauksia, mutta jos oikein tarkkaan katsoo ja tiedetään, EU on myöntänyt meille oikeuden näitten vahinkojen ehkäisemiseksi syntyneisiin korvauksiin, mutta EU on onneksi tässä kohtaa katsonut hieman läpi sormiensa, että me ja meidän virkakoneistomme olemme hyvin tämän asian hoitaneet. Mutta en lähtisi nyt tässä kohtaa kiistelemään, kummalle tämä kuuluu, maa- ja metsätalousministeriölle vai ympäristöministeriölle. Nyt meillä on viljelijöitä turvaava korvausjärjestelmä, mistä meidän on pidettävä kiinni niin kauan, kunnes tämä asia on selvitetty. Varmaa on se, että niin kauan kuin valkoposkihanhi on direktiiviliitteessä I, tämä asia ei tule muuttumaan sen suuntaisesti, että valkoposkihanhesta tulisi metsästettävä.

Näihin hanhien lisääntymisiin, että ollaan tyytyväisiä: Minä voin nyt tässä kohtaa tehdä kaupunkilaiskierroksen ja kysyä, kuinka tyytyväisiä Helsingin tai Vantaan kaupungin asukkaat ovat ja ilolla maksavat kunnallisveroa, kun heidän hyödyntämismahdollisuutensa on rajoitettu verovaroin ylläpidettävien puistojen osalta, jotka ovat täysin käyttökelttomia yhdessä aikaa. Ja tämäkin on syntynyt siitä, että aikanaan Korkeasaarella päästettiin vapaaksi valkoposkihanhi ja sieltä syntyi tämä kanta, joka sitten on ruvennut pesimään kaupungeissa ja pesii tällä alueella. Eli on tämä siirtyvä kanta, joka aiheuttaa maanviljelijöille ne vahingot, ja sitten on tämä meidän rakas cityhanhikanta, joka pilaa muuten — jopa on vesistöjä Lappeenrannassakin uimiskieltoon ja käyttökieltoon laitettu, koska bakteeripitoisuudet ovat niin suuret. Eli jotain tässä on joskus tehtävä. Toivottavasti lupaviranomaiset ensi kesänä ymmärtävät kaupunkilaisia, jotta he voivat häättää, koska metsästämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

nen ei tulekaan kysymykseen kaupunkialueella. [Tuomas Kettunen: Hyvä puhe! — Petri Huru: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Norrback. [Mikrofoni on kiinni — Puhemies: Mikrofoni päälle, kiitos. — Anders Norrback: Anteeksi.]

20.33 Anders Norrback r: Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön sekä valiokunnan esittämiin lausumaehdotuksiin. Haluan varsinkin nostaa esille lausumaehdotuksen numero 3, joka mahdollistaisi poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkikihanhien hyödyntämisen. Lihan talteen ottaminen on tärkeää niin eettisen metsästyksen kannalta kuin myös kestävä elintarvikepolitiikan kannalta — varsinkin näinä aikoina, kun maailmalla vallitsee elintarvikepula.

Ärade talman! Jag är nöjd med betänkandet och också med de förslag som finns där. Det bekymrar mig att vi inte utnyttjar alla möjligheter att använda sådant som går att äta i dag, när vi vet hur läget ser ut i världen när det gäller livsmedelssituationen. Det här tycker jag inte vi ska försvåra, utan det här ska vi göra möjligt. Vi ska inte haka upp oss på byråkrati när vi praktiskt kan lösa saker. Det är också viktigt i sådana här frågor att beslutsfattandet finns så nära som möjligt där problemen finns. Därför är det också viktigt att den här förflyttningen av beslutsfattande sker. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

20.35 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Me kansanedustajat olemme täällä eduskunnassa suomalaisille töissä, ja meidän tehtävämme on kuunnella ja toimia ratkaistaksemme ihmisten arkea koskevia ongelmia. Eduskuntaan on tällä kaudella saapunut useita kansalaisaloitteita metsästyksen ja eläimiin liittyen, ja tämä valkoposkikihanhia koskeva aloite on ollut yksi niistä. Valkoposkikihanhien ovat aiheuttaneet merkittävää haittaa maanviljelijöille, ja esimerkiksi vuonna 2020 viljelysvahinkoja korvattiin noin 3,4 miljoonalla eurolla. Samaan aikaan valkoposkikihanhi on kasvanut merkittävästi, ja se kyllä kestäisi metsästyksenkin.

Tuskin mikään lintulaji on nykyisin niin inhottu kuin puistoalueita sotkeva ja viljelyksiä tuhoava valkoposkikihanhi, ja se on hyvin ymmärrettävää mutta surullista. Ihmisten toiminnalla, tai pikemminkin tässä tapauksessa toimimattomuudella, ja liian tiukalla suojelulla näin käy. Kun rauhoitettu eläin alkaa aiheuttaa merkittäviä vahinkoja mutta asialle ei tehdä mitään, tunteet kuumenevat. Valkoposkikihanhien kohtelu sotii suomalaisten oikeustajua vastaan myös siksi, että poikkeusluvalla ammuttua valkoposkikihanhea ei voi ottaa haltuun ja käyttää samalla tavoin ruoaksi kuin metsästettäviä riistalintuja.

Arvoisa puhemies! Iso paha susi tässä kohtaa on myös Euroopan unioni, jonka pöydissä tuleekin vaikuttaa siihen, että valkoposkikihanhikannan reilun kasvun myötä laji siirrettäisiin lintudirektiivin liitteeseen II. Tällaiset jäykät suojelutoimet tekevät suojelulle itse asiassa hallaa, sen osoittavat niin valkoposkikihanhien kuin sudet, joita äsken käsitelimme. Tämä olisi ymmärrettävä kaikissa puolueissa ja saatava välitettyä se ymmärrys myös Euroopan unioniin. Kuten ei susiasiassakaan, ei myöskään tässä kohtaa saa piiloutua EU:n sen lään taa eikä liioin tulkita liian tiukasti EU:n direktiivejä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Mietintömme valiokunnasta antaa valkoposkikihanhia koskevaan ongelmaan neljä ratkaisua, joita on vietävä eteenpäin, ja toivon eduskunnan niihin sitoutuvan ja hallituksen toimivan asiassa. — Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja koko valiokunnalle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

20.38 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Näihin aikoihin kaksi vuotta sitten suden kannanhoidollisen metsästyksen tapaan kävimme vilkasta keskustelua valkoposkikihanhien metsästyksen mahdollisesta aloittamisesta. Oli selvää jo silloin, etteivät edellytykset lajin suojeluun enää täyty eikä laki näin ollen enää vastaa lintupopulaation määrään. Maa- ja metsätalousministeriön sekä ympäristöministeriön yhteisen työryhmän raportin mukaan valkoposkikihani EU:n runsaslukuisimpana hanhilajina kuuluisi nykytilanteessa Bernin sopimuksessa liitteeseen III ja lintudirektiivin liitteeseen II, jolloin sen kantaa olisi mahdollista säädellä metsästämyllä. Tähän samaan lopputulemaan myös valiokunta mietinnössään on päätnyt. Voidaan siis sanoa, että järki on voittanut.

Toinen hyvin oleellinen asia on ammuttujen valkoposkikihanhien hyödyntämisen salliminen. Tätä ehdotimme yhdessä puolueemme edustajien kanssa toimenpidealoitteessa syksyllä 20. Nyt mietintö edellyttää hallituksen valmistelevan esityksen luonnonsuojelulain muuttamisesta siten, että poikkeusluvalla tapetun valkoposkikihanhien haltuunotto ja asiallinen hyötykäyttö sallittaisiin. Tätä asiaa edustaja Myllykoski jo avasi tuossa aikaisemmin, en lähde sitä toistamaan. Sanon vain, että maalaisjärki on voittanut.

Loppuun kiitan maa- ja metsätalousvaliokuntaa sitkeästä työstä asian eteenpäinviemisessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

20.39 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Siinä on tiettyä ironiaa, että valiokunta on käsitellyt kansalaisaloitteita, lakialoitteita ja toimenpidealoitteita, joista useimmissa ehdotetaan metsästyslain muuttamista, mutta päätnyt ehdottamaan muutosta luonnonsuojelulakiin. Ongelma, jota valiokunta pyrkii ratkaisemaan, on todellinen, mutta aivan kuten susikansalaisaloitteenkin kohdalla, valiokunnan ehdottama ratkaisu ei ole oikea.

Taustalla on isompi ongelma, joka on se, että sinänsä ymmärrettävästi on lajeja, jotka runsastuvat, ja on lajeja, jotka harvinaistuvat. Se on hieno asia, että uhanalaisia lajeja runsastuu ja niiden tilanne paranee, mutta meillä on myös lajeja, jotka ovat olleet yleisiä ja jotka ovat harvinaistuneet ja uhanalaistuneet. Nyt on sillä lailla epälooginen tilanne, että meillä on esimerkiksi uhanalaisia vesilintuja riistalajiluettelossa metsästyslaissa ja sitten valkoposkikihani, joka on runsastunut voimakkaasti, on luonnonsuojelulaissa. Johdonmukaista olisi helpottaa menettelyä lajien siirtämiseen luonnonsuojelulain ja metsästyslain välillä sen mukaan, miten niiden kanta kehitty.

Kuten edustaja Pitko jo totesi, valkoposkikihanhien runsastuminen tekisi perustelluksi sen siirtämisen metsästyslakiin. Tämä siirto ei kuitenkaan tarkoittaisi sitä, että sen metsästyksestä tulisi juurikaan vapaampaa kuin nyt, koska se on edelleen EU:n luontodirektiivissä ja Bernin sopimuksessa suojeltu laji. Jos siirto metsästyslakiin tehtäisiin, niin edelleen pitäisi saada poikkeuslupa. Mutta se ongelma — mitä valiokunnan oikeastaan kaikki jäsenet ovat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

pitäneet sinänsä ratkaistavana ongelmana — että metsästettyjä valkoposkiahania pitäisi voida myös syödä, ratkeaisi sillä, että se siirretään metsästyslakiin.

Maa- ja metsätalousministeriö on kuitenkin todella kiivaasti vastustanut tätä. Edustaja Myllykoski tässä esitti sen perustelun, eli että muka tästä seuraisi se, että satovahingoista, viljelyksille aiheutuvista vahingoista, viljelijät eivät sitten voisi saada korvauksia. Tietenkin on sitten eri päätös myöntää ne rahat, jotka tällä hetkellä ovat ympäristöministeriön pääluokassa, maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan, jotta maa- ja metsätalousministeriö voisi nämä vahingonkorvausrahat maksaa.

Me täällä eduskunnassa käsittelemme jatkuvasti ja aivan rutiinina sitä, että on joku tietty peruslakimuutos ja sitten liitännäislakeja, joita myös muutetaan samalla, koska järkevä ja johdonmukainen toiminta edellyttää sitä, että muutetaan useampaa lakia kerralla. Ei ole mitään Suomen ulkopuolista syytä siihen, miksei näin voitaisi tehdä tämän asian kohdalla, ja suoraan sanoen minun vaikutelmakseni on tullut se, että maa- ja metsätalousministeriö vastustaa tätä valkoposkiahien siirtoa metsästyslakiin vain siksi, että he eivät halua sitä työmäärää, mikä näistä vahingonkorvauksista sitten tulisi. Mutta järkevä järjestely olisi vastalauseen allekirjoittajien mielestä — itse olen osallistunut vastalauseen laatimiseen, vaikka tosiaan en päässyt valiokunnan päätöskokoukseen koronakaranteenin takia ja nimeni ei ole siinä alla, mutta myös minun mielestäni — tämä olisi paljon järkevämpi ratkaisu kuin se, minkä valiokunnan enemmistö esittää.

Meidän esittämämme ratkaisu ratkaisisi sen ongelman ja lisäksi ei tekisi lainsäädännöstä epä johdonmukaista eikä avaisi luonnonsuojelulaissa päätä siihen, että luonnonsuojelulailla rauhoitettuja eläimiä voisi metsästää saaliin toivossa — sitä en todellakaan toivo. Toivon, että jonakin päivänä pääsemme siihen, että kun laji uhanalaistuu, se voidaan siirtää metsästyslain riistalajeista luonnonsuojelulakiin, ja että vastaavasti sitten voidaan tehdä siirtoja myös toisinpäin, kun sen lajin tilanne sen perustelee.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

20.45 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja valiokunnalle hyvästä työstä. Asiasta on tehty myös lakialoite ja toimenpidealoitteita, niin kuin kerrottiin. Edustaja Myllykoski minusta hyvin kuvasi tätä ongelmaa tässä näitten ci-tyhanhien osalta ja sitten näitten muuttavien lintujen osalta, joihin enimmäkseen itse keskityn.

Meillä erityisesti Pohjois-Karjalassa ja Kaakkois-Suomessa maanviljelijöille on muuttavista hanhista tullut iso ongelma, ja kaiken kaikkiaan se kanta on jo varmaan lähempänä puoltatoista miljoonaa lintua, ja kanta kasvaa useilla prosenteilla vuodessa. Hanhet aiheuttavat vuosi vuodelta keväällä ja syksyllä vahinkoja erityisesti rehunurmelle, syysrukiille ja syysvehnän oraille. Kannan kasvun myötä myös kasvit ovat kärsineet, kuten härkäpapu, herne ja kumina. Lisäksi hanhien ulosteet heikentävät kasvatettavan rehun laatua. Syksyllä on jouduttu kymmenillä tiloilla luopumaan jo syysviljojen kylvöstä.

2020 Pohjois-Karjalan ja Kaakkois-Suomen vahingot aiheutuivat noin 3 500 hehtaarin alueelle. Korvausten määrä oli 3,4 miljoonaa. Tänä keväänä tuhot ovat olleet vielä laajemmat. Noin 80 prosenttia vihreästä nurmesta ja viljapelloilla olleesta vihreästä kasvusta on syöty erityisesti Keski-Karjalassa. Tämän vuoden osalta jo kevään tuhoja on korvattu 2,1 miljoonaa. Eli tähän kertoo siitä, että kanta kasvaa ja ongelmat ja tuhot lisääntyvät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Ympäristöministeriö on kokeillut eri keinoja ongelman poistamiseen, ja tämän vuoden loppuun nämä kokeilut ovat käynnissä, ja erilaisia arvioita niistä on olemassa. On ollut hanhivahteja, lasertykkeitä, droneja, paukkupatruunoita, hanhipeltoja. Kokeilujen tulokset ovat olleet todella laajat. Itsekin olen siellä pellolla seisonut ja yrittänyt hanhia opastaa hanhipellolle, mutta meillä on pieniä kieliongelmiä ollut heidän kanssaan [Naurua — Perussuomalaisen ryhmästä: Ei ole löytynyt yhteistyötä!]

Vuodesta 2020 lähtien vuosittain on myönnetty poikkeuslupia, joita on ollut 10 000—15 000 vuosittain, ja tälle vuodelle on myönnetty 302 tilalle poikkeuslupia ja edelleen käsitellyssä on noin 50 tilan luvat.

Hanhikantojen sääntelyyn ja tuhojen vähentämiseen tarvitaan niin lintujen ampumista kuin aktiivista karkotusta, niin kuin tänään monessa puheenvuorossa on todettu. Ongelmana on ollut myös lupien verkkainen käsittely ja myös äärimmäisen hankala raportointi näistä poikkeuslupien ampumisista, ja joissakin tapauksissa viljelijät ovat joutuneet jopa kärejille päivittäisten raporttien heittäessä esimerkiksi yhdellä lintuyksilöllä, vaikka kokonaisluvut ovat jääneet reippaasti alle.

Valiokunnan mietintö ja lausumaehdotukset tuovat valoa viljelijöiden arkeen, kun esimerkiksi mahdollistettaisiin lintujen haltuunotto sekä hyödyntäminen. Lisäksi poikkeuslupien siirto sinne, missä ongelmat ovat, eli Pohjois-Karjalaan olisi kyllä todella järkevää. Lintudirektiivin 9 artiklan poikkeamismahdollisuuksia on pystyttävä lisäämään ja edistämään sekä Bernin sopimuksen muuttamista muiden EU-maiden kanssa yhdessä valkoposkikihanhien siirtämisestä lintudirektiivin liitteeseen II.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että vastaamme viljelijöiden hätään Itä-Suomessa. [Petri Huru: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä poissa. — Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

20.49 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Missä on linkolalaisuus? Missä ovat Koijärvi-liike ja aidot vihreät luonnonsuojelijat? [Petri Huru: Hukassa!] Nykyään kun vihreää puoluetta katsoo, niin ei uskoisi luonnonsuojelupuolueeksi. Mukaan on tullut kaikenlaista ideologista sukupuolihömppää ja pykälien pyörittelyä, joilla ei ole mitään tekemistä aidon luonnonsuojelun tai edes maalaisjärjen kanssa.

Käsiteltävänä on nyt kansalaisaloite valkoposkikihanhien rajoitetusta metsästyksestä viljelyksille ja viheralueille aiheutuvien haittojen torjunnasta. Asiasta on myös lakialoite ja toimenpidealoite sekä vihreiden eriävä mielipide.

Sillä välin kun Virossa, Ruotsissa ja Tanskassa valkoposkikihanhia on ammuttu merkittäviä määriä jo vuosia peltovahinkojen välttämiseksi, me täällä Suomessa puuhastellaan Euroopan unionin lintudirektiivin kanssa ja pyöritellään pykälää. Testattu on lähes tuloksetta useita erilaisia tapoja karkottaa hanhia. On perustettu hanhipeltoja ja ties mitä hulluutta, ja jos hanhia saa poikkeusluvalla ampua, niin niitä ei sitten saakaan syödä, koska direktiivit kuulemma kieltävät. [Satu Hassi: Eivät kiellä!] Tämä on asia, jota en ole koskaan ymmärtänyt.

Olisiko nyt aika miettiä asioita maalaisjärjellä ja aloittaa valkoposkikihanhien suojametsästys, jolle ei ole estettä nykyisellä EU-tasolla eikä kansallisessa lainsäädännössä? Emmekä myöskään tarvitse nykyisen kaltaista jäykkää poikkeuslupamenettelyä. Suojametsäs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

tykselle tulisi määritellä pyyntiajat, jotta vahinkokohteessa voitaisiin toteuttaa metsästystä ilman turhaa byrokratiaa.

Hanhet kuuluvat myös ruokapöytään, emmekä me voi tuijottaa niitä ohjeellisia — huomioikaa, ohjeellisia — direktiivejä liikaa. Ruokaa ei näet ole varaa haaskata tänä aikana.

Arvoisa puhemies! Ruotsin ja Tanskan esimerkit osoittavat, että lintudirektiivistä voidaan poiketa Suomen nykyisessä tilanteessa hanhen rauhoituksesta viljelyvahinkojen vähentämiseksi. Juuri tällaisia tilanteita varten lintudirektiivin 9 artikla on laadittu. Myös merimetsolle voidaan sallia samoin perustein suojametsästystä. Varsinkin meillä Rannikko-Pohjanmaalla merimetsotuhot ovat merkittävä uhka saariston luonnolle, puhumattakaan suuresta haitasta paikallisille kalastajille.

Edellä mainitun perusteella kannatan sydämeni pohjasta valkoposkihanhen metsästyksen sallimisesta tehtyä aloitetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä. [Satu Hassi: Te ette tainnut kuunnella puheenvuoroja! — Jukka Mäkynen: En!]

20.52 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö edellyttää valkoposkihanhen ajamista EU:ssa yleisesti metsästettyjen lajien joukkoon lintudirektiivissä. Nykyisin valkoposkihanhia saa metsästää vain poikkeuspykälän nojalla. Mietintö myös linjaa, että poikkeuspykälää hyödynnettäisiin nykyistä laajemmin. Tämän lisäksi mietintö esittää, että poikkeusluvalla ammuttuja hanhia saisi hyödyntää ruoaksi.

Valiokunnan käsittelyssä on jätetty vastalause, jota kannatan. Keskeinen vastalauseen argumentti on se, ettei luonnonsuojelulailla suojeltuja eläimiä saa hyödyntää. Se on vastoin luonnonsuojelulain tavoitetta, joka on suojella luontoa ja sallia eläinten tappaminen vain poikkeustapauksissa. Olisi vaarallinen ennakkotapaus lähteä avaamaan luonnonsuojelulakia suojeltujen lajien tappamiseen saaliin toivossa. Tämä myös vaikeuttaisi lajien suojelun valvontaa. Vastalauseessa ei vastusteta poikkeusluvalla ammuttujen hanhien hyödyntämistä ruoaksi, mutta tätä ei tule tehdä luonnonsuojelulain vaan metsästyslain puitteissa.

Arvoisa puhemies! Me vasemmistoliitossa lähdemme siitä, että satovahinkojen ehkäisemiseksi valkoposkihanhiin karkottamiseen tulee käyttää monipuolisesti erilaisia keinoja. Käytettyjen keinojen tulee olla tutkimustiedon perusteella vaikuttavia ja aiheuttaa linnuille mahdollisimman vähän haittaa. Me lähdemme siitä, että luonnonvaraisille villieläimille on taattava mahdollisuus elää lajille ominaista elämää osana ekosysteemiä. Jokaisella lajilla on oma paikkansa ja merkityksensä. Kaikkia luonnonvaraisia eläimiä on kohdeltava elämää kunnioittavasti ja siten, että millekään lajille ei tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Luonnonvaraisten eläinten suurimpia hyvinvointia uhkaavia tekijöitä ovat elintilan kaventuminen, rakentaminen sekä salametsästys. Vasemmistoliiton tavoite on eläimen ja ihmisen rauhanomainen rinnakkaiselo ja riskien ennaltaehkäisy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

20.55 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Käsitlemme kansalaisaloitetta valkoposkihanhen metsästyksen sallimiseksi. Aloite on ymmärrettävä sikäli, että valkoposkihanhen kanta on kasvanut merkittävästi ja laji on muuttunut uhanalaisesta elinvoimaiseksi. Hanhet ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

heuttavat erityisesti Itä-Suomessa mittavia satovahinkoja, ja siksi paine hanhien karkottamiseen ampumalla on kasvanut.

Hanhien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen on tällä hallituskaudella paneuduttu. Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö asettivat työryhmän valkoposkihanhien aiheuttamien vahinkojen ja haittojen vähentämiseksi. Tätä myös ympäristövaliokunnassa olemme käsitelleet.

Valkoposkihanhityöryhmän raportin mukaan hanhien aiheuttamien vahinkojen ja haittojen vähentäminen edellyttää kokonaisvaltaista ratkaisua. Toisaalta tarvitaan lintujen karkottamista poikkeusluvalla ja toisaalta linnuille osoitettuja ruokapaikkoja, niin kutsuttuja hanhipeltoja. Lintujen karkotuksesta aseella tai ilman ei ole hyötyä, jos niille ei ole paikkaa, minne siirtyä. Lisäksi valtion varoista maksetaan korvauksia maanviljelylle aiheutuneista vahingoista, ja näin on oikein.

Arvoisa puhemies! Kuten tässä on jo käynyt ilmi, suurimmaksi kiistakysymykseksi on muodostunut se, saako karkottamistarkoituksessa ammuttuja valkoposkihanhia syödä. Kritiikki maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistön päätöstä kohtaan koskee sitä, olemmeko valmiita heikentämään luonnonsuojelulakia. Luonnonsuojelulain heikentämiseen ei pidä lähteä, koska asiaan on selkeä toinen ratkaisu, joka olisi kansalaisaloitteen tavoitteen mukainen: siirretään valkoposkihanhi metsästyslain piiriin. EU-lainsäädännön ja Bernin sopimuksen vuoksi valkoposkihanhien metsästäminen säilyisi poikkeuslupaperusteisena, mutta ammuttujen valkoposkihanhien hyödyntäminen olisi mahdollista ilman erillistä poikkeusta. Direktiivi sitä ei siis estä.

On valitettavaa, että maa- ja metsätalousvaliokunnan valtaenemmistö esitti tämän selkeän ratkaisun sijaan sitä, että luonnonsuojelulakiin tehtäisiin poikkeus, joka sallisi suojelun lajin, tässä tapauksessa valkoposkihanhen, syömiseen. Erikoiseksi tämän esityksen tekee se, että asiaa on käsitelty tälläkin eduskuntakaudella juurta jaksan, ja hallituksen esitys luonnonsuojelulain uudistamiseksi on ilman tällaista muutosta parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Se, ettei hallituksen esityksessä luonnonsuojelulaiksi tällaista muutosta ole, osoittaa, että kysymys on periaatteellisesta kysymyksestä ja asiasta.

Luonnonsuojelulain tarkoitus on suojella luontoa ja sallia eläinten tappaminen vain poikkeustapauksessa vahinkojen välttämiseksi. Pidänkin erikoisena, että valiokunnan enemmistö esittää yhtä lajia koskevan poikkeuksen kirjaamista lakiin, kun tavoite voidaan saavuttaa siirtämällä tämä yksittäinen laji toisen lain piiriin, jonne se soveltuu.

Valkoposkihanhen siirtoa luonnonsuojelulaista metsästyslakiin puoltaa se, että metsästyslaki on maa- ja metsätalousministeriön vastuulla ja saman ministeriön vastuualueelle kuuluvat myös elinkeinot, joille valkoposkihanhi aiheuttaa haittaa. Ei voi välttyä ajatukselta, että kyse on siitä, että maa- ja metsätalousministeriö ei halua ottaa ympäristöministeriöltä vastuulleen hanhivahinkojen korvaamista. Tällainen ministeriön vastahankaisuus ei ole kestävä peruste luonnonsuojelulain heikentämiselle.

Edustaja Hassi kuvasi tätä tilannetta hyvin, ja yhdyn edustaja Hassin näkemykseen siitä, että tavoitteen tulee olla, että lajeja voidaan siirtää uhanalaisten lajien listalle ja sieltä pois sen mukaan, miten niiden kannat kehittyvät, eikä lähteä muuttamaan luonnonsuojelulakia, jolla on iso tarkoitus siinä, että sillä nimenomaan luontoa suojellaan.

Arvoisa puhemies! Jätimme valiokunnassa vastalauseen [Anne Kalmarin välihuuto] edustaja Pitkon ja Kivelän kanssa, ja olin itse valiokunnassa paikalla varajäsenenä. Vastalauseen lausumaehdotuksessa esitetään, että hallitus valmistelee muutokset, joilla valkoposkihanhi siirretään luonnonsuojelulain piiristä metsästyslain piiriin, ja että samalla on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

valmisteltava ne muutokset, joilla varmistetaan, että valkoposkihanhiin maataloudelle aiheuttamien vahinkojen korvausten maksuun ei tule katkosta. Tämä olisi se kestävä tapa, jolla asiassa päästäisiin eteenpäin ja myös tämän kansalaisaloitteen tavoitteen mukaiseen tilaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

20.59 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Valiokunta on joutunut hylkäämään kansalaisaloitteen, lakialoitteen ja toimenpideoitteiden ehdotukset, koska Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet eivät tällä hetkellä mahdollista metsästyksen aloittamista valkoposkihanhiin pitämiseksi hallinnassa.

Ensimmäisessä lausumaehdotuksessaan valiokunta esittää, että valkoposkihanhi siirretäisiin lintudirektiivin liitteen I erityisesti suojeltavien lajien luettelosta liitteen II metsästettäviin lajeihin. Tämä edellyttää Bernin sopimuksen muuttamista.

Valiokunta ehdottaa toisessa lausumassaan, että lintudirektiivin 9 artiklassa olevia poikkeusmahdollisuuksia tulee hyödyntää ja sallia lintujen karkottaminen ampumalla myös keväällä, tietenkin pesimärauha huomioon ottaen.

Valkoposkihanhi aiheuttavat runsaasti haittoja viljelyksille ja kaupunkiympäristön viihtyisyydelle tietyillä alueilla. Valkoposkihanhi tekevät viljelyksille vahinkoa muun muassa vahingoittamalla vilja- ja valkuaiskasveja, rehunurmisatoa ja laidunrehua. Valkoposkihanhiin kanta tulee merkittävästi pienentää vahinkojen minimoimiseksi viemällä läpi tarvittavat lakimuutokset EU-tasolla ja Suomessa.

Arvoisa puhemies! Suorastaan ruokaettistä on, että poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkihanhiin hyödyntäminen ravintona sallitaan. Tuntuu loogiselta tehdä tämä muutos luonnonsuojelulaissa, vaikka ei minua nyt erityisen paljon kiinnosta, missä laissa tämä järkevä muutos tehdään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä poissa. Edustaja Mikko Kinnunen poissa. Edustaja Laakso poissa. Edustaja Talvitie poissa. Edustaja Kaunisto poissa. Edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

21.02 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Valkoposkihanhiin kanta on kasvanut uhanalaisesta elinvoimaiseksi. Muuttomatkallaan ruokailevissa parvissa tavataan syksyisin tuhansia tai jopa kymmeniätuhansia yksilöitä. Tämän myötä hanhiin aiheuttamat vahingot ovat kasvaneet merkittävästi. Suurimmillaan niistä maksetaan jopa yli kolmen miljoonan euron arvosta korvauksia. Hanhiin karkotusyrityksistä huolimatta ei ole löydetty tyydyttävää ratkaisua hanhiin viljelyksille ja viheralueille aiheuttamien vakavien vahinkojen poistamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö asettivat työryhmän valkoposkihanhiin aiheuttamien vahinkojen ja haittojen vähentämiseksi. Valkoposkihanhiin työryhmän raportin mukaan hanhiin aiheuttamien vahinkojen ja haittojen vähentäminen edellyttää kokonaisvaltaista ratkaisua. Kansalaisaloitteessa ehdotettu valkoposkihanhiin metsästys kannan hallitsemiseksi ei ole mahdollista, ellei EU:n lintudirektiiviä muuteta. Pitkällä aikavälillä työryhmä piti tärkeänä ratkaisuna valkoposkihanhiin siirtämistä Bernin sopimuksen liitteeseen III ja EU:n lintudirektiivin liitteeseen II.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunta on päätnyt esittämään kansalaisaloitteen hylkäämistä, mutta valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä jatkaa työtä valkoposkikihanhien elinkeinolle ja viheralueille aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Valiokunta on tehnyt neljä kannatettavaa lausumaehdotusta. Niissä esitetään Bernin sopimusta muutettavaksi, jolloin valkoposkikihani siirretään lintudirektiivin liitteeseen II, ja sitä, että lintudirektiivin 9 artiklassa säädettyjä poikkeuslupamahdollisuuksia hyödynnetään ja lintujen karkottaminen ampumalla sallitaan myös keväällä pesintärauha huomioiden. Lisäksi esitetään luonnonsuojelulain muuttamista siten, että poikkeusluvalla tapetun valkoposkikihanhien haltuunotto ja asiallinen hyötykäyttö mahdollistetaan. Lopuksi valiokunta esittää, että valkoposkikihanhia koskevat poikkeuslupa-asiat siirretään Varsinais-Suomen ely-keskukselta Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja samalla lupamenettelyä sujuvoitetaan. Myös tämä on kannatettavaa viranomaispäätöksenteossa, jolloin poikkeuslupapäätökset ratkaistaisiin mahdollisimman lähellä sitä aluetta, jossa vahinkoja eniten sattuu.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan tekemä päätös ja lausumaehdotukset ovat kannatettavia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

21.05 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Meillä on tänään ollut käsittelyssä kaksikin kansalaisaloitetta. Tuossa hetki sitten kävimme keskustelua suurpedoista, susista, karhuista, kannanhoidollisesta metsästyksestä, ja tänään sitten toisena kansalaisaloitteena on tämä valkoposkikihanhien metsästyksen salliminen ja mahdollistaminen. Täällä on käyty hyvää keskustelua, jossa on tuotu esille niitä haittoja, joita valkoposkikihanhien aiheuttavat. Ja kyllä sitä palautetta tulee paljon. Sitä tulee paljon maanviljelijöiltä, mutta sitä tulee paljon myös ihan muilta tavallisilta ihmisiltä, joita ne erilaisilla rannoilla, puistoissa, pihoissa ja monessa muussa haittaavat ja tekevät, jos eivät suoranaista tuhoa, niin kuin pelloilla, ainakin sellaisia jätöksiä, että muu hyödyntäminen näillä paikoilla on käytännössä lähes mahdotonta. [Petri Huru: Juuri näin!] Tuhot ovat massiivisia.

Täytyy jälleen antaa kiitosta edustaja Kalmarin valiokunnalle, maa- ja metsätalousvaliokunnalle, hyvästä työstä. Vaikka tässä nyt lopputulema on se, että tämä kansalaisaloite esitetään hylättäväksi, niin de facto valiokunta kuitenkin puoltaa tämän kansalaisaloitteen tahtoa.

Olemme ehkä siinä tilanteessa, mistä ennenkin olemme ehkä täällä keskusteluja käyneet, että nämä kansalaisaloitteet voisivat yleisestikin olla enempi sellaisia tahdonilmaisuja jostain, mitä pitäisi lainsäädännössä ammattilaisten toimesta sitten lähteä valmistelemaan ja tekemään. Eli kerrottaisiin viesti, että tämä on nyt meidän tahtomme, 50 000:n, 100 000:n, 150 000:n, kuinka paljon niitä allekirjoittajia onkaan, ja sitten tässä talossa käsiteltäisiin, niin kuin nyt edustaja, puheenjohtaja Kalmarin johdolla on tämä aloite käsitelty, ja lopputulema on se, että kyllä, haluamme, olemme samaa mieltä kuin kansalaisaloitteen tekijät, ja laitetaan sen jälkeen kyseisessä ministeriössä virkamiehet sitten etsimään ne keinot, miten tehdään. Nyt tässä on tehty tätä samaa työtä eduskunnassa. Täällä ovat nämä kannanotot, vaateet eri toimenpiteistä, joissa päällimmäisenä on se metsästyksen salliminen, joka vaatii nämä direktiivimuutokset. Mutta sitten on tämä hyötykäyttö: eli ne linnut, jotka sitten toivottavasti tulevaisuudessa ihan tämän perinteisen metsästyksen kautta saadaan saaliiksi, voidaan hyödyntää, mutta jo nyt ne eläimet, ne linnut, jotka näiden karko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

tusten yhteydessä ammutaan, voidaan hyödyntää. Meillä on erikoinen tilanne, että meidän lainsäädännössä, jos oikein ymmärsin erään metsästäjäkollegan viestiä, kuulemma koiran voi kyllä hyödyntää ja syödä, [Puhemies koputtaa] mutta valkoposkihanhea ei. En tiedä, onko näin, [Puhemies: Kiitoksia!] mutta näin ainakin viesti kertoi. Toivottavasti valkoposkihanhiin metsästys saadaan tämän kautta toteutettua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

21.08 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä ylisuojeltu valkoposkihanhikan- ta on todellakin kasvanut liian suureksi ja aiheuttaa merkittävää haittaa sekä viljelyksille että elinkeinoille eri puolilla Suomea. Tämä kansalaisaloite sinällään tulee tosi tarpeeseen, ja on ehkä harmi, ettei sitä sellaisenaan hyväksytty. Tilannehan on outo siinä mielessä, että kantaa ei saa harventaa metsästämisellä ja silloinkaan, jos metsästyslupa saadaan, saalista ei saisi sitten hyödyntää esimerkiksi ihmisravinnoksi. Valiokunta on tehnyt viisaat lausuma- ehdotukset, joilla nimenomaan tähän kohtaan puututaan, eli kantaa voitaisiin harventaa metsästämisellä siten, että saaliiksi saadut linnut voidaan hyödyntää esimerkiksi ravinnoksi — se on hyvä niin.

Tähän asiaan pitäisi voida kuitenkin puuttua myös laajemmin. Sen lisäksi, että haittaa aiheutuu elinkeinoille ja viljelyksille, myös hygieniahaitta on suuri. Sen voi havaita myös täällä Helsingissä, kun esimerkiksi lähtee kävelemään tuonne Hietaniemen rantaan sun muualle. Siellä on näitten hanhiin jätöksiä siihen malliin, että maalaispoikaakin ihan hirvittää. Soisin, että tämä tilanne otetaan haltuun siten, että kantaa harvennetaan yleisesti ot- taen rajusti ja siten, että hanhet sitten asuvat itselleen paremmin sopivilla seuduilla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

21.09 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite on todellakin erinomainen, mutta tässä hyvin edustaja Heinonen toi näitten kansalaisaloitteitten ongelman esiin. Itse- kin vähän kauden alussa jopa ajattelin tuota asiaa, että se käsittely olisi erityyppinen, mutta jotenkin tunsin sen oman ehdotukseni olevan aika raskas siihen. Edustaja Heinonen toi aika hyvän esimerkin siitä, miten se asia voitaisiin tehdä, ja se vähän velvoittaisi meitä hoi- tamaan sen asian niin, eikä niin, että aina, jos ei se aloite ole ihan oikean tapainen ynnä muuta, niin sitten se tavallaan hylätään, kun meillä tämä systeemi on pikkasen torso tällä hetkellä melkein kaikessa. Tilannehan on se, että aika harvoin näitä kansalaisaloitteita mis- sään nimessä jotkut ammattilaiset kirjoittavat, koska ei se ole oikeastaan järkevääkään, vaan se voitaisiin täällä sitten hieroa siihen, mikä on ollut.

Valkoposkihanhen suojelu on jossain vaiheessa ollut perusteltua, mutta eihän se todel- lakaan ole enää sitä. Hyvänä esimerkkinä: itsekin kesällä kävin entisessä kotikaupungissa- ni Lahdessa, missä on Pikku-Vesku, ja se määrä, mitä niitä hanhia oli, oli sellainen, että sinne ei enää ihmiset edes sopineet niitä pyyhkeitä laittamaan ja makailemaan sinne, ja vaikka ne hanhet olisivat olleet pois, niin se jätteen määrä tai ulosteen määrä, mikä siel- lä oli, oli ihan järkyttävää. Elikkä ihmisten äärettömän hyvä virkistysalue menee siihen.

Kuitenkin tämä kokonaisongelma on siinä, että tämä on pelkkää ideologiahömppää, koska tilanne on se, että ei tällä asialla ole enää järjen kanssa mitään tekemistä, vaan kyllä tämä enemmän perustuu siihen, että halutaan kynsin ja hampain pitää kiinni niistä luomal- la kaikennäköisistä hanhikoordinaattoreista ja omia syöttöpeltoja ynnä muuta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Kaikkihan sen tietävät, että eihän tämä ongelma tule poistumaan mihinkään, vaan lisääntyy ja lisääntyy ja lisääntyy, jollei me tätä harvenneta. Se on vähän samoin kuin edellisessä puhuttiin susista, mutta tämä on nyt ihan toisessa mittakaavassa. Kyllä minä sanon ihan suoraan, että ainoa järkevä asia maalaisjärjellä ajateltuna tai millä tahansa järjellä ajateltuna on se, että ei muuta kun haulia perään ja paistinpannulle tai uuniin, ja sitä voi hyödyntää vielä muutenkin. Hyvin arvostamani näyttelijän Vesa-Matti Loirin Uno Turhapuro tykkäsi syödä hanhenmaksapalleroita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Vielä edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

21.12 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. Todellakin asia on niin kuin edustaja Heinonen ja monet muut tässä ovat todenneet, että kansalliseksi riistalajiksi siirto on meillä tavoitteena mutta vasta sitten, kun saadaan se siellä EU-liitteissä, Bernin sopimusta muutettua ja lintudirektiivin liitteeseen II, ja näin myös ympäristöministeriölle, joka haluaa suojella — kun se vastaa korvauksista — tulee intressi hoitaa tämä asia siellä EU:ssa päin, koska siltä puolelta ne ehdotukset on tehtävä.

Ja todellakin tässä olisivat korvaukset vaarantuneet, jos oltaisiin siirretty se metsästettäväksi lajiksi. Tilanne ei olisi muuttunut miksikään. Itse asiassa se olisi todennäköisesti huonontunut, koska me näemme, että metsästettävien lajien poikkeuslupapäätöksistä systemaattisesti valitetaan. Nyt nämä valitukset, kun ne ovat ympäristöministeriön puolella, eivät ole aivan niin systemaattisia, vaan niitä voidaan oikeasti toteuttaa. Sinänsähän nämä lupamäärät ovat olleet ihan asiallisia, niitä ei olla saatu toteutettua, mutta tähänkin tulee nyt helpotus. Kun byrokratiaa vähennetään, näistä tulee alueellisia lupia ja raportointia vähennetään, niin tämä asia helpottuu.

Myöskin se asia pystytään turvaamaan tällä, kun se on luonnonsuojelulaissa, että jos jollekin ovat tärkeitä nämä lasershow't tai hanhipaimenet, niin näitä pystytään rahoittamaan sieltä. Itse en näe niinkään tärkeänä kymmenientuhansien lasershow'ta, [Petri Huru: Parempaakin käyttöä löytyy rahalle!] mutta jos joku muu ajattelee, että siitä on hyötyä, niin näitä voidaan sitten toteuttaa. Näitä luontopiirit varmasti arvostavat. Eli saadaan tämä tasapaino säilytettyä.

Kiitoksia tästä keskustelusta. Toivon menestystä tämänkin kansalaisaloitteen loppuun viennille. [Petri Huru: Kiitos valiokunnalle!] Saamme silloin poistaa ampumalla hanhia myös keväällä ja laittaa hanhen pataan. [Petri Huru: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näyttää edustaja Laakso haluavan keskustella. — Olkaa hyvä.

21.14 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Pahoittelen, että edellisen puheen lopussa unohdin todellakin kiittää edustaja Kalmaria, maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajaa, ja tietenkin myös koko maa- ja metsätalousvaliokuntaa siitä, että olette ottaneet oikealla asenteella vastaan oikean ongelman ja viette sitä asiaa eteenpäin. — Kiitokset siitä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 105/2022 vp

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 32/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.